

Forfatter: Kidde, Harald

Titel: Udrag fra Jærnet

Citation: Kidde, Harald: "Jærnet", i Kidde, Harald: *Jærnet*, udg. af Knud Bjarne Gjesing ; Thomas Riis , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, isamarbejde med Nyt Dansk Litteraturselskab, cop. 1990, s. 443. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-kidde04ny-shoot-idm140608062587424/facsimile.pdf> (tilgået 23. april 2024)

Anvendt udgave: Jærnet

- folkesang) – *Luse*: if folketraditionen havde en from kvinde i Varm-land, Lucia, taget helgeninden af samme navn til sin skytshelgen. Han boede med sin mand, ridder Eskil, på gården Börsholm nær Väneru, men måtte ofte styre huset alene under hr. Eskils hyppige fravær i kongens tjeneste. Et år havde høsten, jægten og fiskeriet givet langt større udbytte end normalt, men samtidig viste der sig på egnen store skarer af nødlidende, der havde mistet alt i krig. Lucia besluttede at tage gårdens rigelige levnedsmidler om bord i et skib og sejle langs Väneru for at hjælpe, hvor der var nød. Fru Lucia var først tilbage dagen før Lusedagen, samme nat vendte hr. Eskil umiddelbart tilbage og forlangte under trusler straks næste morgen at få sin morgendrik og så godt et måltid, som huset formåede, til sig selv og sit følge. Fru Lucia bad hele natten til sin skytshelgen, og næste morgen bragte denne selv en drik til hr. Eskil, der faldt i så dyb en søvn, at Lucia og hendes hjælpere kunne nå at tilberede et måltid til de sultende. (Lagerlöf: *En bok om Varmland* I, 1-23). – *Mad af Stene*: jf. Luk. 4,3 og 11,31.
- 320 *Asgårds-Ryen*: se nts. 203. – *Guro Rysserova*: Nat. Asgårdsrejen anføres af Guro Rysserova, «Gudrun med hestehalen», der tager de dodes sjæle med sig til Dødsriget.
- 322 *Sankt Knut går til Ende*: se nts. 134. – *Monturi te salutasis*: »de, der skal dø, hilser dig» egl. gladiatorernes hilse til keiseren før kampen – *den ukendte Gud*: se nts. 42 – *alle Slægter skal velsignes*: se nts. 317 – *Guld af Jern*, *Mad af Stene*: se nts. 235.
- 323 *Bedre at én dør end al Folket*: Job. 11,50. – *Jacques le Rouge*: se nts. 245. – *Laus Capet*: det borgerlige navn, den senere henrettede Ludvig XVI fik tildelt under den franske revolution.
- 324 *Signd af Ekehielm*: se nts. 18. – *magnan magistratum*: se nts. 235.
- 325 *Polhems Uret*, ur fra opfinderen Christopher Polhems (se nts. 28) værksted i Stjärnsund (stjärnsundsurs).
- 326 *Guro Rysserova*: se nts. 320.
- 327 *se Gud og dø*: se nts. 277.
- 328 *Varulve-Bryn* efter folketroen har mennesker, der kan forvandle sig til varulve, sammenvoksede øjenbryn. – *Wilhelm Meister*, roman af Goethe i to dele, 1795 og 1821-29. – *Wenn ich dich lieb . . .*: »hvis jeg elsker dig, hvad kommer det dig ved?»
- 330 *Abrahams Offer*: 1 Mos. 22,1-18.
- 331 *blommen for dagen*: se nts. 302.
- 332 *Østens Hyrdestammer*: formentlig zigunere, jf. s. 190. – *Flammeglavind*: 1. Mos. 3,24. – *Lila* – eller *Ødeskog*: jf. nts. 179. – *Affheims Rige*: se nts. 219. – *Jorunds mejende Segl*: se s. 314. – *Gylfes fældende Øxe*: se s. 314. – *Kattils høstende Glavind*: se s. 314. – *Væger*: våben, sværd. – *Skaberok*: sadeldækket. – *Mandagone*: alrane; menneskelignende planterod, hvortil der er knyttet megen overtro. – *Kamme*: vogne.
- 333 *Bifvæt*: regnbuen, der i nordisk mytologi fører til gudernes bolig.